

Kjak

Súsanna O. Skaale

Tá ting taka týdning, sum ei eru til

Bleiv eitt sindur kløkk tá eg sá eitt lesarabræv um meg frá mínum gamla starvsfelaga, Kári Leivssyni, í Sosialinum fríggjakvøldið.

Kári spyr háandi um eg "livi í eini aðrari øld, har asylum-burturgoymsla, mystikkur og ræðsla fyri tí sálarliga ráddi, og har tað at søkja sær hjálp fyri tí, var »skomm«.

Orsøkin er ein sjónvarps-sending um psykiatriska depilin við heitInum: "Eg vil ikki krógva tað", har eg m.a. segði, at "tað kanska er ein skepsis um hetta við at ganga til psykolog, at tað kanska er nakað av eini pseudo vísind og ikki er hard core rocket science som læknavísindin er".

Hetta er brot úr eini samrøðu um sálafrøði í Føroyum, sum vardi í eini 30 minuttir.

Tað sum eg sipaði til var,

at samfelagsliga - serliga á politiskum stigi – verður sálarfrøðilig viðgerð ikki raðfest so høgt, sum hon skuldi verið.

Ein orsøk til hetta kann vera tann sannroynd, at sálarfrøðilig viðgerð ikki er eins lætt at evidensbaserað sum eitt nú medisinsk viðgerð. Tað er lættari at ávísar konkret úrslit av medisinskari viðgerð – men tað er heldur truplari, tá tað snýr seg um psykoterapi. Og hetta kann skapa ta "skepsis", sum eg nevndi í sendingini.

Tá játtanir skulu gevast, vil tann, sum tekur avgerðina, sjálvsagt vita, hvat fæst fyri pengarnar. Og tað er altso ikki eins einfalt at siga, tá tað snýr seg um psykologiska viðgerð, sum tá tað snýr seg um medisinska viðgerð.

Vit kunnu kanska sam-nbera tað við, at tað er lætt at siga hvat kemur burtúrur

pengunum, sum verða játtaðir til ein veg. Tað er truplari at siga, hvat kemur burtúrur pengunum, sum verða játtaðir til mentan. – Og tað er kanska ein av forkláringunum uppá, at føroysk mentan er so lætt raðfest.

Men hóast mentan ikki er so ítøkilig sum asfalt, so er hon neyðug. Hóast ein sálarfrøðilig viðgerð ikki er so ítøkilig sum ein skurðviðgerð, so er hon eisini neyðug.

Vit sálarfrøðingar eiga - eins og fólk innan mentar-lívið – at fáa myndug-leikarnar at skilja hetta.

Tað gera vit við upplýsing, og tað er ein orsøk til, at vit eru fleiri sum hava lagt nógva orku í at upplýsa um sálarfrøði í Føroyum.

Í aðrari øld...

Kári Leivson endurgevur

Hanus Samró

Eingin Poul, sigur Poul!

Nú gerst niðurbræðingin av Framsókn persónlig. Í dag kom Framsókn og Poul Michelsen við opnum brævi, at flokk-urin ynskir fólkavalda tingmannin Janus Rein úr løgtinginum, tí Fram-sókn skal varðveita báð-ar tingssessirnar.

Hetta er nokkso iron-iskt, tí Poul Michelsen gjørdist uttanflokks-maður, tá ið hann tók seg úr fólkaflokkinum. Sama gjørði Sjúrður Skaale, tá hann fór úr tjóðveldi.

Nú ger Janus ein Poul!

Skulu vit forða teimum, ið eru fólka Vald, at hava eina øðrvísi áskoðan enn formenninir í flokk-unum?

Sjálvandi ikki.

Tað stendur í stýris-skípanarlógini, at ting-fólk skulu til eina og hvørja tíð vera trúføst móti síni egnu sann-føring.

Tað var Poul Michel-sen, tá hann veittraði fólkaflokkinum farvæl. Tað var Sjurdur Skaale, tá hann tók seg úr tjóð-veldi. Sama er Janus Rein, nú hann fer frá Poul!

Hetta er styrkin í fólkaræðinum.

Tað er mín vón, at Janus Rein varðveitir sessin í løgtinginum, tí hann hevur verið ein framúrskarandi sam-starvsfelagi. Altíð kon-struktivur, altíð fyri-reikaður, og so er hann ikki bangin fyri at siga sína erligu meining. Tað sóu vit millum ann-að, tá ið hann bað for-mannin hjá mær, Jørgen Niclasen, tiga, tá ið hann snakkaði.

Eg stuðli Janusi Rein, tí uttan hann verður fólkaræðið í Føroyum eina sterka persónligheit fátækari.

Eyðun Waagstein

Ónøgðin

Kanska eru okkara politikk-arar líka dugnaligir, sum aðrastaðni í heimi. Kanska gera teir sítt besta. Men fólk eru ónøgð við tann førða politikkin í Føroyum. Mong halda, at ongin politisk stýring er. Summi vísa á, at figgjarmálaráðharrin úr Fólkaflokkinum stýrir Sam-bandsflokkinum við harðari hond, og at Fólkaflokkurin stýrir ikki landinum, men egnum áhugamálum. Vánalig politisk stýring generelt hevur lensað Landskassan. Makthavararnir siga, at nú skal sparast. Byrjað verður við at játta sær sjálvum skattalætta. Fyri ikki so langari tíð síðani hækkaðu tingmanna- og landsstýrismannalønir munandi. Hetta segðist vera neyðugt fyri at tað politiska arbeiðið kundi gerast til lítar. Argumentið fyri skattalætta til hálønt, var, at hetta skuldi

skapa meira virksemlu í sam-felagnum. Sum væntað, gav hetta fleiri pengar til tey vælbjargaðu, men bøtti onki um samfelagsheildina, og fer heldur ikki at gera tað. Kanska er hetta við til at skapa ónøgð? Figgjarlógin skal javnviga, men meira er brúkt enn komið er inn. Nú restar í, og so má sparast. Tá ið politikkarar spara, so rakar tað tey við tí strævna arbeið-inum, og sum fáa ta lægstu lønina. Kanska er hetta ein náttúrulóg, men tað skapar ónøgð.

Mitt í øllum fær figgjar-málaráðharrin so eina fiksa idé. Nú skal Landsbankin slaktast. Málið er, at her kann sparast eitt sløð. Jørn Astrup og Jógvan Páll siga, at Landsbankin hevur onga missión. So nú er ætlanin, at kontrolinstansurin og ráðgevandi stovnurin á tí makroøkonomiska økinum,

sum nústani er við at fóta sær av álvara, verður smíldr-aður. Pengarnir, sum Lands-bankin hevur til at taka, fara upp í stóra pott. Men meira skal til. Pensiónir verða forútskattaðar. Held-ur ikki hetta er nóg mikið. So hava vit alt hitt at dúva upp á: Inntøkuskatt, MVG, toll, punktgjöld, orkuavgjöld, kringvarpsgjöld, ferðaav-gjöld, sukur- og feittavgjöld, akfarsavgjöld, vegskatt, rentuskatt, avgreiðslugjöld, tubbakks- og rúsdrekka-gjöld, sjúkratrygging, til-feingisgjöld osv. Men fram-vegis er ikki nóg mikið. Sjúkrahúsverkinum verður álagt at pressa sitrónina enn einaferð, og svarar verkið aftur við at siga enn fleiri fólk úr starvi, og síðani at taka gjald frá fólki, sum koma á skaðastovurnar. Og enn er ikki nóg mikið. Pen-siónsupphæddirnar eru fast-

frystar og pensiónsaldurin skal setast upp til 70 ár. Men onki arbeiði er til tey útslitnu. Møsn úr enda í annan. Tað unga fólkið stingur í sekkin, hóast kreppa leikar á um meginpartin av heiminum. Tey trúgva ikki okkara valds-harrum. Tey eru ónøgð. Nógv av teimum, sum eftir eru, kenna seg ótrygg. Og fleiri gerast eisini ónøgð við land-sins leiðslu. Hvat verður tað næsta, ið politikkararnir finna upp á? At skylda upp á tað heimsumfatandi figgjarkreppuna, gevur lítla meining, tí hon hevur ikki havt serliga stóra ávirkan á okkara búskap. Enn. Vit liva bara av fiski- og alivinnu. Tvær svikaligar vinnur. Fiskivinnan hevur stórar trupulleikar at dragast við. Alivinnan hevur rekordár, men er sárbær.

Politikkarar mugu læra seg hógv. Í góðum, sum í

ringum tíðum. Tey sum sita við felagskassan og býta út av peninginum hjá teimum, ið knossa seg gjøgnum ger-andisdagin fyri at svara hvørjum sítt, mugu gera sær greitt, at tað er ikki spæl at umsita harðvunnu krónur borgaranna, tað krevur eina neyva fatan av hugtakinum ábyrgd.

Politiskar avgerðir flyta og forðeila fólksins ogn. Fólkið velur politikarar, ið tey vóna fara at vísa ábyrgd fyri, at ognin verður umsitin á ein skynsaman hátt, so hon tryggjar rakstur og framburð, tjóðini at frama. Tað krevur politikkarar við greiðari fatan av ábyrgd. Tað krevur vit og skil og djúptøkið arbeiði, eitt arbeiði, sum í mongum førum ikki hevur verið, og ikki verður gjørt

nóg neyvt. Hetta skapar ónøgð. Stóra ónøgð.

Roknið ikki við oljuinn-tøkunum enn. Tær koma tá tíðin er búgvín, og tað krevur uppافتur størri varsemi og ábyrgdarfatan.

Sparingar kunnu sakt-ans finnast í almenna geir-anum, uttan at kosta eitt-ans arbeiðspláss. Ein hópur noyðist at bíða við ávísam "ágóðum" í eina tíð. Tað er alt. Tað snýr seg um hugburðs-broyting, eina broyting í van-um, sum øll koma at venja seg við kortini.

Politikarar: »Takið ábyrgd av egnum landi!« Takið ábyrgd nú!

E.S. Stórir saknur var í vant-andi luttøku hjá Framsókn í sjónvarpsjakinum í gjár-kvøldið.